

PORTOFOLIU DE EVALUARE – FUNDAMENTELE PEDAGOGIEI

Nume și prenume: Enescu Irina Ștefania

Facultatea: Facultatea de Matematică și Informatică

Specializarea: Informatică

Liceul absolvit: Colegiul Național "Nicolae Iorga" din Vălenii de Munte

Anul absolvirii: 2021

Activitatea pe parcursul semestrului:

1. Prezența la curs: 10 prezențe
2. Prezența la seminar: 8 prezențe
3. Contribuții speciale la seminar:
 - a. 6 prezențe active
 - b. prezentare proiect

Punctaj total seminar: 4 puncte

CONCEPTUL DE EDUCAȚIE

Educația constituie obiectul de studiu specific al pedagogiei. Aceasta a fost inițiată preștiințific în epoca premodernă (Comenius, Rousseau) și lansată științific în epoca modernă prin confruntarea dintre paradigma psihocentristă (Meumann, Binet) – sociocentristă (Natorp, Durkheim, Makarenko), pe cale de rezolvare în epoca postmodernă, a paradigmei curriculumului (Dewey, Tyler, D'Hainaut, Vîgotski, Bruner, Babanski, Pinar).

Criteriile de definire conceptuală a educației constituie criterii epistemologice necesare în definirea tuturor conceptelor pedagogice fundamentale. Acestea sunt reprezentate de sfera de referință, funcția centrală și structura de bază.

1. **Sfera de referință generală** definește dimensiunea generală a educației și reprezintă ansamblul activităților pedagogice organizate atât formal, cât și nonformal și al influențelor pedagogice neorganizate, denumite și informale.
2. **Funcția generală** definește dimensiunea abstractă, esențială a educației:
 - a. **Funcția centrală** ce ilustrează formarea și dezvoltarea educatului în perspectiva integrării sociale optime.
 - b. **Funcția principală** ce pune accent pe formarea și dezvoltarea psihică, culturală, civică, profesională, comunitară
3. **Structura de bază** descrie corelația dintre educator și educat, definind dimensiunea stabilă a educației.

Putem afirma astfel că, în **sens pedagogic**, educația este un proces determinat teleologic de formare a personalității în condițiile unui sistem organizat formal sau nonformal (**sfera de referință**) care asigură interconexiunea dintre educatori și educabili (**structura de bază**). În altă ordine de idei, educația reprezintă o activitate special organizată în scopul formării unor calități, atitudini anume determinate teleologic (**funcția generală**). Educația marchează acțiunile de transformare în sens pozitiv a ființei umane în raport cu finalitățile preconizate.

Analiza educației confirmă importanța dimensiunilor sale obiective. Realizarea lor în sens pozitiv este desfășurată la nivelul celorlalte **dimensiuni ale educației**:

1. Dimensiunea subiectivă constituie finalitățile educației:
 - Cele macrostructurale (ale sistemului de educației) sunt ilustrate prin idealul educației, scopurile generale, strategice, ale educației.
 - Cele microstructurale (ale procesului de învățământ) descriu obiectivele educației (generale, specifice, concrete).
2. Dimensiunea axiologică reprezintă conținuturile generale ale educației (morală, științifică, tehnologică, estetică, psihofizică).
3. Dimensiunea exprimării se referă la formele generale ale educației:
 - Educația organizată, planificată cuprinde educația formală și educația nonformală.
 - Educația neorganizată, neplanificată cuprinde educația informală.
4. Dimensiunea contextuală poate fi de două tipuri, externă și internă:
 - Cea externă constituie sistemul social global, sistemul de educație.
 - Cea internă constituie sistemul de învățământ, procesul de învățământ, activitățile și situațiile concrete.

În **sens sociocultural**, educația poate fi privită ca unitate a influențelor formative ale instituțiilor sociale care asigură transmiterea din generație în generație a experiențelor socioculturale acumulate, a valorilor și normelor morale.

Educația este definită din prisma mai multor perspective de către **Cerghit**:

1. Ca acțiune de conducerea, educația ilustrează dirijarea evoluției individului spre stadiul de persoană formată autonomă și responsabilă.
2. Ca acțiune socială, educația se definește ca activitatea planificată ce se desfășoară pe baza unui proiect social, care comportă un model de personalitate.
3. Ca interrelație umană, educația însumează efortul comun și conștient între educator și educat.
4. Ca ansamblu de influențe, educația reprezintă activitățile deliberate, explicite sau implicite, sistematice sau neorganizate care contribuie la formarea omului ca om.

Domnul profesor universitar doctor emerit Sorin Cristea definește educația dintr-o perspectivă axiomatică: "Educația este o activitate psihosocială, bazată pe valorificarea cerințelor psihologice, interne, în funcție de cerințele sociale, externe".

Cu alte cuvinte, educația este concepută predominant ca proces psihopedagogic de formare a personalității prin valorificarea resurselor sale interne și ca produs social determinat de condițiile culturale, economice, politice, naționale etc.

➡ **Educația în domeniul informaticii**

Un profesor de informatică are datoria de a îi îndruma pe elevi să descopere acest domeniu vast aflat într-o continuă dezvoltare, stârnindu-le curiozitatea de a cerceta. Acesta le oferă tinerilor posibilitatea de a cunoaște, de a exersa și de a aprofunda bazele teoretice ale informaticii, fundamentele programării, diverse tehnici de programare. Cum ar trebui să își lase informatica amprenta asupra educației unui elev și care sunt cerințele pe care un profesor bun de informatică trebuie să le atingă pentru a avea rezultate bune în rândul educaților săi?

- Cercetarea informaticii formează elevului o gândire analitică, complexă, îndreptată spre rezolvarea problemelor apărute și tratarea tuturor cazurilor posibile.
- Oferă unui elev minimele cunoștințe de operare ale unui calculator, dispozitiv indispensabil în perioada actuală.
- Programele algoritmice fixează procesul de stabilire a pașilor rezolvării, sporind logica computațională și spiritul de organizare.
- Rezolvarea proiectelor și a problemelor în echipă obișnuiesc elevii cu cadrul unei viitoare meserii, formându-le spiritul de muncă în echipă și învățându-i cum să colaboreze și cum să își respecte propria cerință atribuită.
- Elevii vor reuși să identifice conexiuni între diferite tehnici de programare și să le combine, aplicându-le în rezolvarea problemelor.
- Se cultivă motivația și dorința de a deveni din ce în ce mai bun, întrucât câștigurile de urma studierii acestei discipline se traduc în salarii motivante la nivel de țară și extraordinare în străinătate.

CURRICULUMUL DEFINIT CA PROIECT EDUCATIV

Privit ca proiect educativ superior, curriculumul este conceput și dezvoltat la toate nivelurile sistemului și ale procesului de învățământ. Definirea conceptului de curriculum la nivel de concept pedagogic superior se poate ilustra în funcție de criterii epistemologice.

1. **Sfera de referință** constă în proiectarea curriculară (centrată asupra finalităților educației) a educației și a instruirii la toate nivelurile sistemului și ale procesului de învățământ.
2. **Funcția generală** descrie proiectarea curriculară a educației și a instruirii, la nivelul corelației optime finalități – conținuturi de bază – metode – evaluare, realizată și dezvoltată în context deschis.
3. **Structura de bază** este bidimensională și se caracterizează astfel:
 - a) psihologică, exprimată în termeni de competențe;
 - b) socială, exprimată în termeni de conținuturi de bază, validate de societate

Curriculumul reprezintă întreaga experiență de învățare-formare propusă de școală prin activități școlare și extrașcolare. Această experiență se realizează prin ansamblul funcțional al componentelor și tipurilor curriculare proiectate și apucate în interdependență.

Curriculumul desemnează ansamblul coerent de conținuturi, metode de învățare și metode de evaluare a performanțelor școlare, organizat în vederea atingerii unor obiective determinate.

Așadar, **componentele curriculumului** care asigură structura de funcționare la nivel global sunt următoarele:

- finalitățile educației
- conținuturile de bază
- metodele de educație
- strategiile de evaluare

FINALITĂȚILE EDUCAȚIEI

Finalitățile educației se referă la:

- aspirații, intenții pe termen lung
- orientarea obligatorie a activității didactice către anumite rezultate anticipate de către factorii implicați, societate, indivizi, instituții, specializate
- dependența proiectării conținuturilor, strategiilor, modurilor de organizare și conducerea educației de rezultate așteptate
- realizarea progresivă, dinamică a instruirii, de la acțiuni simple, concrete, operaționale, prin amplificare către finalitatea cu gradul cel mai mare de generalitate (idealul educației), prin intermediul altora, cu o sferă mai restrânsă (obiective)

Așadar, finalitățile educației reprezintă orientările valorice ale educației, fiind structurate sistematic și prezentate în legea învățământului. Ele reprezintă criteriul fundamental de proiectare, organizare și evaluare a tuturor activităților educative.

Elementele structurale ale sistemului de finalități sunt:

- Idealul educației - intenționalitatea cu cel mai înalt grad de generalizare, stabilită pentru întreg sistemul educațional al unei societăți, care surprinde tipul de personalitate care se dorește la un moment dat, într-o societate dată.
- Scopurile educației – privesc o componentă a activităților educative, un anumit segment de educație.
- Obiectivele educaționale – stabilesc achiziții specifice, concrete, controlabile după un interval de timp relativ scurt.

Funcțiile finalităților sunt următoarele:

- comunicarea valorilor în slujba cărora este pusă educația
- anticiparea rezultatelor învățării
- evaluarea rezultatelor
- organizarea și reglarea procesului educativ

CONȚINUTURILE DE BAZĂ

Conținuturile de bază descriu materia ce trebuie parcursă pentru a oferi elevului nivelul de educație corespunzător vârstei, nivelului și specializării alese.

1. Programele școlare sunt documente oficiale care redau sintetic conținuturile de bază ale învățământului pe ani școlari sau pe cicluri de învățământ. Se mai numesc și curriculum scris, conferindu-li-se astfel același statut cu planul de învățământ, ca documente de politică educațională.

Structura unei programe școlare concepută din perspectivă curriculară și adaptată actualei reforme curriculare din țara noastră se compune, de asemenea, dintr-o componentă generală, valabilă pentru toate ariile curriculare și una particularizată la o arie curriculară anume.

Componenta generală include:

- prezentarea succintă a scopurilor tuturor programelor ariilor curriculare din planul de învățământ
- prezentarea obiectivelor generale ale sistemului de învățământ național
- precizarea obiectivelor instructiv-educative ale nivelului și ale profilului de învățământ pentru care au fost concepute programele
- planul de învățământ, însoțit de precizări și comentarii referitoare la aspectele particulare ale rolului ariei curriculare respective și relațiile ei cu celelalte arii curriculare propuse
- principiile didactice fundamentale, corelate cu obiectivele instructiv-educative urmărite prin programa propusă

Componenta particularizată la o arie curriculară cuprinde următoarele elemente:

- prezentare a disciplinei sau a ariei curriculare respective
- obiectivele generale
- obiectivele referențiale pe ani de studiu
- temele sugerate spre studiere
- sugerarea unor activități de învățare
- sugerarea unor metodologii de predare însoțite de recomandări
- sugestii privind evaluarea rezultatelor elevilor
- precizarea standardelor naționale de performanță ale elevilor (nivel minim, mediu, maxim)

2. Manualele școlare concretizează programele școlare în diferite unități didactice sau experiențe de învățare, operaționalizabile în relația didactică profesor-elev. În cadrul manualului, conținuturile învățării sunt sistematizate pe capitole, subcapitole, lecții, teme.

Manualul școlar are următoarele funcții pedagogice:

- funcția de informare, realizată prin mijloace didactice și grafice specifice
- funcția de formare a cunoștințelor și capacităților vizate de obiectivele instructiv-educative
- funcția de antrenare a capacităților cognitive, afective, psihomotrice sau a disponibilităților aptitudinale
- funcția de autoinstruire, ce evidențiază mecanismele de conexiune inversă internă existente la nivelul acțiunilor didactice promovate prin intermediul programei, respectiv tehnicile de autoevaluare

METODELE DE EDUCAȚIE

Metodele de educație sunt în continuă dezvoltare pentru atingerea idealului într-un timp cât mai scurt și cu ajutorul unor metode cât mai eficiente. Câteva principii care stau la baza metodelor de educație sunt:

- principiul participării active și conștiente
- principiul unității între senzorial și rațional (principiul intuiției)
- principiul sistematizării și continuității
- principiul învățării temeinice și durabile
- principiul respectării particularităților de vârstă și individuale

Eficiența școlară reprezintă un indicator general care consemnează raportul existent între obiectivele pedagogice stabilite la nivelul sistemului și procesul de învățământ și rezultatele obținute în condițiile folosirii anumitor resurse. În cazul în care eficiența este sporită, metodele de educație sunt din ce în ce mai bune, fiind un raport direct proporțional pe această temă.

STRATEGII DE EVALUARE

Evaluarea poate fi una de verificare:

- I. Prin metode tradiționale:
 - verificarea orală curentă
 - verificarea scrisă curentă
 - verificarea practică curentă
 - verificarea periodică (prin teză sau practică)
 - verificarea cu caracter global (examenul), fie în formă scrisă, fie orală, fie practică
- II. De dată mai recentă:
 - verificare la sfârșit de capitol (scrisă sau orală)
 - verificare prin teste docimologice (curente sau periodice)

Evaluarea poate avea și scop de apreciere:

- apreciere verbală
- apreciere prin notă

➡ **Importanța componentelor în cariera de profesor de informatică**

Finalitățile educației sunt importante întrucât oferă profesorului o perspectivă amplă asupra rezultatelor pe care acesta trebuie să le obțină la nivelul educării elevilor săi. Acestea ilustrează obiectivele pe care trebuie să le atingă. Chiar dacă informatica este un domeniu în continuă dezvoltare, finalitățile generează o idee de ansamblu, un punct de pornire.

Programa școlară reprezintă pentru profesorul de informatică ghidul cel mai de preț, structurându-i pe capitole ceea ce trebuie să predea și ceea ce trebuie să primească înapoi de la elevii săi. Pe lângă programa ce organizează în detaliu toate activitățile de predare, manualele vin ca un plus cu teorie concretizată, schematizată, ușor de înțeles și cu exerciții practice, întrucât informatica se bazează în mod special pe exersare.

Metodele de educație și strategiile de educație furnizează profesorului idei în vederea expunerii materiei în fața elevilor, respectiv asupra vizualizării nivelului clasei. Acestea îl ajută să obțină rezultate cât mai bune și să își perfecționeze tehnica de predare.

CARACTERISTICA A CURRICULUMULUI IN DOMENIUL INFORMATICII

Una dintre cele mai importante componente ale curriculumului la nivelul informaticii îl reprezintă metoda de învățare. În informatică, conceptul de a reține informații ca la istorie, geografie, româna etc. nu se mai poate aplica, întrucât această materie este una inovatoare, ce obligă elevul să gândească, să găsească soluții. Următoarele metode de învățare sunt ideale pentru obținerea unor rezultate bune.

Printr-o participare directă la orele de informatică, atât la analizarea algoritmilor, cât și la conceperea lor, se realizează conștientizarea lor și înțelegerea. Dacă fiecare elev gândește propriul algoritm va avea mult mai mult de câștigat decât dacă algoritmul îi este direct prezentat. Înțelegerea, învățarea conștientă înseamnă și sesizarea unor relații cât mai variate între conceptele aplicate. Acestea se realizează mai ales în momentul aplicării, fixării sau în recapitulare, iar nu prin reproducerea identică.

În psihologia actuală a învățării, intuiția este ideală în rezolvarea unor probleme deoarece apare ca o modalitate de înțelegere, de învățare conștientă, pe baza nu numai a sesizării însușirilor separate ale algoritmilor, ci mai ales a relațiilor între ei, asemănătoare sau diferite. Integrarea lor într-o structură, într-un sistem fixează materia în mintea elevului.

O altă modalitate de învățare eficientă este reprezentată de corectarea erorilor într-un algoritm. În acest fel elevii filtrează codul scris pentru a găsi greșeli, știind ce să evite pe viitor. Această metodă se aseamănă cu învățarea prin explicație ce apare în momentul în care elevii sunt puși față în față cu problema de a preda lecția de zi. Pentru a se pregăti și a ști să explice este obligatoriu să înțeleagă foarte bine conceptele ce trebuie prezentate.

Bibliografie:

1. Didactica Pro, numărul 6 (130), anul 2021, Educație și reziliență
(https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/49-52_35.pdf)
2. Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova, 2020
(https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_al_educatiei_si_invatamantului_extra_scolar.pdf)
3. Introducere în pedagogie + Teoria și metodologia curriculumului
(<https://www.umfcv.ro/files/p/e/Pedagogie%201.pdf>)
4. Teoria și metodologia instruirii + Teoria și metodologia evaluării
(<https://www.umfcv.ro/files/p/e/Pedagogie%202.pdf>)